

Fältets behov måste besvaras

Boende för personer med utvecklingsstörning

I Finland bor drygt 12 000 personer med utvecklingsstörning allttjämt i sitt barndomshem där de anhöriga ansvarar för vården och omsorgen av dem. Av dessa är över 5 000 personer över 25 år och deras anhöriga är i huvudsak till åren komna eller på väg att åldras. Dessutom uppnår varje år flera hundra ungdomar med utvecklingsstörning vuxen ålder, varvid det blir aktuellt för dem att flytta från barndomshemmet. Ca 2 000 personer med utvecklingsstörning bor allttjämt på anstalter i Finland.

Social- och hälsovårdsministeriets utredningsman Markku Niemelä har år 2007 utarbetat ett program enligt vilket kvaliteten på boende för utvecklingsstörda primärt ska börja utvecklas i sådana miljöer där andra samhällsmedlemmar lever och bor. Markku Niemelä utgår i sitt förslag från att anstaltsboende före utgången av 2017 i betydande grad minskas jämfört med nuvarande förhållanden.

I Svenskfinland bor ca 90 personer på Kårkulla vårdhem, de flesta som bor på vårdhemmet är äldre eller personer med ett stort stödbehov. Det vanligaste är att personer med utvecklingsstörning bor i någon form av gruppboende, lägenhetsboende eller stödboende i den närmiljö de vuxit upp.

Stöd och service erbjuds via Kårkulla samkommun och många är nöjda med detta arrangemang. På finskt håll och i de övriga nordiska länderna har boendeservicen lyfts upp som en viktig fråga och man har utarbetat nya modeller där de utvecklingsstörda själva kan vara med och planera sitt boende redan under ett tidigt skede av planeringen.

För personer med utvecklingsstörning är det ingen självklarhet att få välja med vem de bor och hur de bor utan tvärtom får de tacksamt ta emot de alternativ som erbjuds. I samband med att Finland satsar allt mer på boendekvalitet för personer med utvecklingsstörning hoppas vi att de finlandssvenska och tvåspråkiga kommunerna och Kårkulla samkommun följer de finska exemplen med nya planeringsmodeller och svarar på de behov som finns på fältet.

Speciellt familjer vars barn har svåra funktionshinder har önskat ett större deltagande vid planeringen. Vi har inom Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning sammanställt anvisningar för hur boendeservicen borde utvecklas.

1. Bostadsbidraget och grundpensionen för personer med utvecklingsstörning ska omedelbart höjas i samband med Sata-kommitténs arbete (Sata; totalreform av den sociala tryggheten). Detta möjliggör att personer med utvecklingsstörning kan bo i hem som uppfyller dagens och framtidens krav utan att behöva anlita utkomststöd.
2. ARA:s (Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet) bevilningsfullmakt ska höjas till minst 120–130 miljoner euro per år under den resterande regeringstiden.
3. För att inte ytterligare belasta utvecklingsstörda knappa ekonomi måste man säkerställa att ARA:s beviljade understöd på 40 procent bevaras och förbereda sig på att vid behov höja understödet.
4. Regeringen utfärdar direktiv för kommunerna att dessa i sina planläggningar, i sin tomtpolitik och i sina bostadspolitiska program tar i betraktande utvecklingsstörda personers boendebehov.
5. För bostäder och boendemiljöer avsedda för personer med utvecklingsstörning fastställs bindande kvalitetsmål. I fråga om kvaliteten på dessa bostäder och boendemiljöer finns det en betydande variation och det finns mycket att utveckla för att en sedvanlig boendenivå ska kunna uppnås.
6. Säkerhetsaspekter i fråga om boende för personer med utvecklingsstörning och finansieringssystem i anknytning till dessa ska beaktas särskilt.

Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning i Finland
genom Lisbeth Hemgård, verksamhetsledare, FDUV
5.12.2008